

Határozatok Tára

C-253/24. sz. [Pelavi]ⁱ ügy

**Ministero della Giustizia
kontra
NZ**

(a Corte d'appello di L'Aquila [Olaszország] által benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem)

A Bíróság ítélete (negyedik tanács), 2025. szeptember 4.

„Előzetes döntéshozatal – Az ESZSZ, az UNICE és a CEEP által a határozott ideig tartó munkaviszonyról kötött keretmegállapodás – 4. szakasz – A hátrányos megkülönböztetés tilalmának elve – A foglalkoztatás és a munkavégzés során alkalmazott egyenlő bánásmód – Tiszteletbeli bírák és ügyészek, valamint rendes bírák és ügyészek – 5. szakasz – Az egymást követő, határozott ideig tartó munkaszerződések visszaélészerű alkalmazásának megakadályozására és szankcionálására irányuló intézkedések – 2003/88/EK irányelv – 7. cikk – A fizetett éves szabadsághoz való jog – Az Európai Unió Alapjogi Chartájának 31. cikke – A tiszteletbeli bírói és ügyészi tisztség végleges megerősítésére irányuló értékelési eljárás – Az értékelési eljárást megelőzően ellátott tiszteletbeli bírói és ügyészi tisztségből eredő követelésekről a törvény erejénél fogva történő lemondás – Az uniós jog által biztosított, fizetett éves szabadsághoz való jog elvesztése”

Szociálpolitika – Az ESZSZ, az UNICE és a CEEP által a határozott ideig tartó munkaviszonyról kötött keretmegállapodás – 1999/70 irányelv – Az egymást követő, határozott ideig tartó munkaszerződések visszaélészerű alkalmazásának megakadályozására irányuló intézkedések – Az ilyen visszaélészerű alkalmazás szankciója – A tiszteletbeli bírói és ügyészi tisztség végleges megerősítését megelőző értékelési eljárás – A fizetett éves szabadsághoz való jog – A korábbi tiszteletbeli bírói vagy ügyészi tisztség gyakorlásából eredő, a fizetett éves szabadsághoz való jogról való lemondást előíró nemzeti szabályozás – Megengedhetetlenség

(Az Európai Unió Alapjogi Chartája, 31. cikk, (2) bekezdés; 2003/88 európai parlamenti és tanácsi irányelv, 7. cikk; 1999/70 tanácsi irányelv, melléklet, 4. szakasz, 1. pont, és 5. szakasz, 1. pont)

(lásd: 50–60. pont, 67–79. pont és a rendelkező rész)

ⁱ A jelen ügy neve fiktív. Az nem egyezik az eljárásban részt vevő egyetlen fél valódi nevével sem.

Összefoglalás

A Corte d'appello di L'Aquila (l'Aquilai fellebbviteli bíróság, Olaszország) előzetes döntéshozatal iránti kérelme alapján a Bíróság pontosítja az európai uniós jog által biztosított fizetett éves szabadsághoz való jog és a határozott ideig tartó munkaviszonyról kötött keretmegállapodás¹ által nyújtott védelem közötti kapcsolatot az olyan nemzeti szabályozás esetében, amely az egymást követő, határozott ideig tartó munkaviszonyaikat határozatlan ideig tartó munkaviszonnyá átalakítani kívánó tiszteletbeli bírákat és ügyészeket arra kötelezi, hogy lemondjanak bizonyos jogokról, köztük a fizetett éves szabadsághoz való jogról.

Ez az ügy a tiszteletbeli bírák és ügyészek, valamint a rendes bírák és ügyészek közötti egyenlő bánásmódra vonatkozó olasz előzetes döntéshozatali ügyek sorába illeszkedik². Az olasz jogalkotó 2021-ben bevezette, hogy a már szolgálatban lévő tiszteletbeli bírák és ügyészek 70 éves korukig megerősíthetők tisztségükben – feltéve, hogy sikeresen teljesítenek egy értékelési eljárást –, és előírta a korábbi tiszteletbeli munkaviszonyukból eredő minden további igényről való lemondás követelményét³. Ez az eljárás a keretmegállapodás 5 szakaszának 1. pontjából eredő azon kötelezettség végrehajtására irányul, hogy hatékony intézkedéseket fogadjanak el az egymást követő, határozott időre létrejött munkaszerződések visszaélészerű alkalmazásának megakadályozása és szankcionálása érdekében.

NZ 2001. február 14. óta – ügyvédi hivatása mellett – a Tribunale di Vasto (vastói bíróság, Olaszország) tiszteletbeli bírói tisztségét töltötte be. E tisztségben semmilyen juttatásban nem részesült az ítélkezési szünet ideje alatt – a rendes bíraktól eltérően, akik fizetett szabadságra voltak jogosultak. NZ-t négyévente meghosszabbították és megújították tiszteletbeli bírói tisztségében, 2022. december 13-ig, a tisztségében történő végleges megerősítésének időpontjáig.

NZ, mivel úgy vélte, hogy e megerősítést megelőzően a feladataiért járó díjazás tekintetében jogellenesen eltérő bánásmódban részesült, keresetet indított munkáltatója, a Ministero della Giustizia (igazságügyi minisztérium, Olaszország) ellen annak érdekében, hogy ismerjék el számára az e minisztérium hasonló feladatokat ellátó munkavállalóival azonos gazdasági és jogi bánásmódhoz való jogot, ideértve az éves szabadságot is. Az elsőfokú bíróság részben helyt adott e keresetnek. Az igazságügyi minisztérium fellebbezést nyújtott be e határozattal szemben a kérdést előterjesztő bíróság, a l'Aquilai fellebbviteli bíróság előtt, mivel úgy vélte, hogy a jogvita okafoyottá vált, mivel NZ-nek az értékelési eljárás végén a tisztségében történő megerősítése a korábbi tiszteletbeli munkaviszonyából eredő minden egyéb követelésről való lemondást vonja maga után.

¹ Az ESZSZ, az UNICE és a CEEP által a határozott ideig tartó munkaviszonyról kötött keretmegállapodásról szóló, 1999. június 28-i 1999/70/EK tanácsi irányelv (HL 1999. L 175., 43. o.; magyar nyelvű különkiadás 5. fejezet, 3. kötet, 368. o.).

² Lásd többek között: 2020. július 16-i Governo della Repubblica italiana (Az olasz békebírák jogállása) ítélet (C-658/18, EU:C:2020:572); 2022. április 7-i Ministero della Giustizia és társai (Az olasz békebírák jogállása) ítélet (C-236/20, EU:C:2022:263); 2024. június 27-i Peigli ítélet (C-41/23, EU:C:2024:554).

³ A 2021. december 30-i legge n. 234 – Bilancio di previsione dello Stato per l'anno finanziario 2022 e bilancio pluriennale per il triennio 2022–2024 (a 2022. költségvetési évre vonatkozó állami költségvetésről és a 2022–2024-es többéves költségvetésről szóló 234. sz. törvény; a GURI 2021. december 31-i 310. száma, 1. o.) által módosított 2017. július 13-i decreto legislativo n. 116 – Riforma organica della magistratura onoraria e altre disposizioni sui giudici di pace, nonché disciplina transitoria relativa ai magistrati onorari in servizio, a norma della legge 28 aprile 2016, n. 57 (a tiszteletbeli bírói kar és a békebírakra vonatkozó egyéb rendelkezések sarkalatos reformjáról, valamint a 2016. április 28-i 57. sz. törvény végrehajtása keretében a hivatásban lévő tiszteletbeli bírakra alkalmazandó átmeneti szabályokról szóló 116. sz. felhatalmazáson alapuló törvényerejű rendelet; a GURI 2017. július 31-i 177. száma, 1. o.) 29. cikkében.

E körülmények között a kérdést előterjesztő bíróság arra keresi a választ, hogy ezen *ex lege* lemondás összeegyeztethető-e a keretmegállapodás 4. és 5. szakaszával, a 2003/88 irányelv⁴ 7. cikkével és az Európai Unió Alapjogi Chartájának (a továbbiakban: Charta) 31. cikkével, különösen a fizetett éves szabadsághoz való jogot illetően.

A Bíróság álláspontja

A Bíróság, miután emlékeztetett a határozott ideig tartó munkaszerződések visszaélészerű alkalmazásának szankcionálására irányuló intézkedésekkel kapcsolatos ítélkezési gyakorlatára⁵, megállapítja, hogy az értékelési eljárásban való részvétel iránti kérelem magában foglalja a 2003/88 irányelv 7. cikkében és a Charta 31. cikkének (2) bekezdésében biztosított, a végleges megerősítést megelőző időszakra vonatkozó fizetett éves szabadsághoz való jogról való lemondást. Az olasz kormány szerint az e jogról való lemondás a tiszteletbeli bírák és ügyészek tisztségükben való végleges megerősítése megfelelő ellentételezésének minősül, mivel a sikeres értékelési eljárás nem a korábbi munkaviszony állandósításának pusztá esélyét teremti meg, hanem e munkaviszony tényleges állandósítását vonja maga után. E követelmény ráadásul lehetővé teszi a rendes bírákkal és ügyészekkel szembeni fordított hátrányos megkülönböztetés elkerülését, akikre teljes mértékben alkalmazni kell a versenyvizsga és az igazságszolgáltatás kizárólagosságának elvét.

Kétségtelen, hogy a bírói hivatal betöltése céljából a kizárólag a rendes bírói álláshelyek számára fenntartott – tehát a tiszteletbeli bírák kinevezésére nem alkalmazandó – versenyvizsga útján történő felvétel lehetővé teszi, hogy ez utóbbiakat kizárják a rendes bírákat megillető jogok teljes körű gyakorlásából. Mindazonáltal, bár bizonyos eltérő bánásmódot igazolhatnak a rendes bírák és ügyészek esetében szükséges képesítések, valamint a felelősségi körükbe tartozó feladatok jellege közötti különbségek, a keretmegállapodás 4. szakaszára tekintettel nem engedhető meg a tiszteletbeli bíráknak és ügyészeknek a fizetett szabadsághoz való jogból való kizárása.

E jog ugyanis a 2003/88 irányelv 7. cikkének (1) bekezdésében szerepel. Ezenkívül a Charta 31. cikkének (2) bekezdésében előírt, fizetett éves szabadsághoz való jog egyidejűleg kógens és feltétel nélküli jellegű, mivel e rendelkezés nem igényel az uniós vagy nemzeti jogi rendelkezések általi konkretizálást. Ebből következik, hogy e rendelkezésre hivatkozni lehet a munkavállalók és munkáltatójuk közötti jogvitában olyan helyzetekben, amelyek az uniós jog, és következésképpen a Charta hatálya alá tartoznak.

Így a keretmegállapodás 4. szakaszával, a 2003/88 irányelv 7. cikkével és a Charta 31. cikkének (2) bekezdésével ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely a rendes bírák és ügyészek tekintetében előírtakkal ellentétben kizárja az összehasonlítható helyzetben lévő tiszteletbeli bírák és ügyészek esetében az ítélkezési szünet idejére járó juttatáshoz való jogot.

Ebből következik egyrészt, hogy a keretmegállapodás 5. szakaszának 1. pontjában előírt feltételeknek való megfelelés érdekében a nemzeti szabályozásnak az egymást követő, határozott ideig tartó munkaszerződések visszaélészerű alkalmazása esetén hatékony garanciákat kell előírnia e visszaélés szankcionálására és következményeinek megszüntetésére; a határozott idejű munkaviszony határozatlan idejű munkaviszonnyá történő átalakítása főszabály szerint az ilyen

⁴ A munkaidő-szervezés egyes szempontjairól szóló, 2003. november 4-i 2003/88/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2003. L 299., 9. o.; magyar nyelvű különkiadás 5. fejezet, 4. kötet, 381. o.; helyesbítés: HL 2020. L 92., 22. o.).

⁵ Lásd többek között: 2019. május 8-i Rossato és Conservatorio di Musica F. A. Bonporti ítélet (C-494/17, EU:C:2019:387, 39–43. és 45. pont).

visszaélés hatékony szankciójának minősül. Másrészt a fizetett éves szabadsághoz való jog minden munkavállaló alanyi jogának minősül, amelyet az uniós jog kötelező jelleggel és feltétel nélkül biztosít számukra.

E tényezőkre tekintettel a keretmegállapodást nem lehet úgy értelmezni, hogy a valamely tagállam által az egymást követő, határozott ideig tartó munkaszerződések visszaélészerű alkalmazásának szankcionálása és az abból eredő következmények megszüntetése érdekében hozott intézkedések alkalmazása attól a követelménytől tehető függővé, hogy az érintett munkavállaló lemondjon az e megállapodás 4. szakasza alapján az uniós jog által számára biztosított jogról.